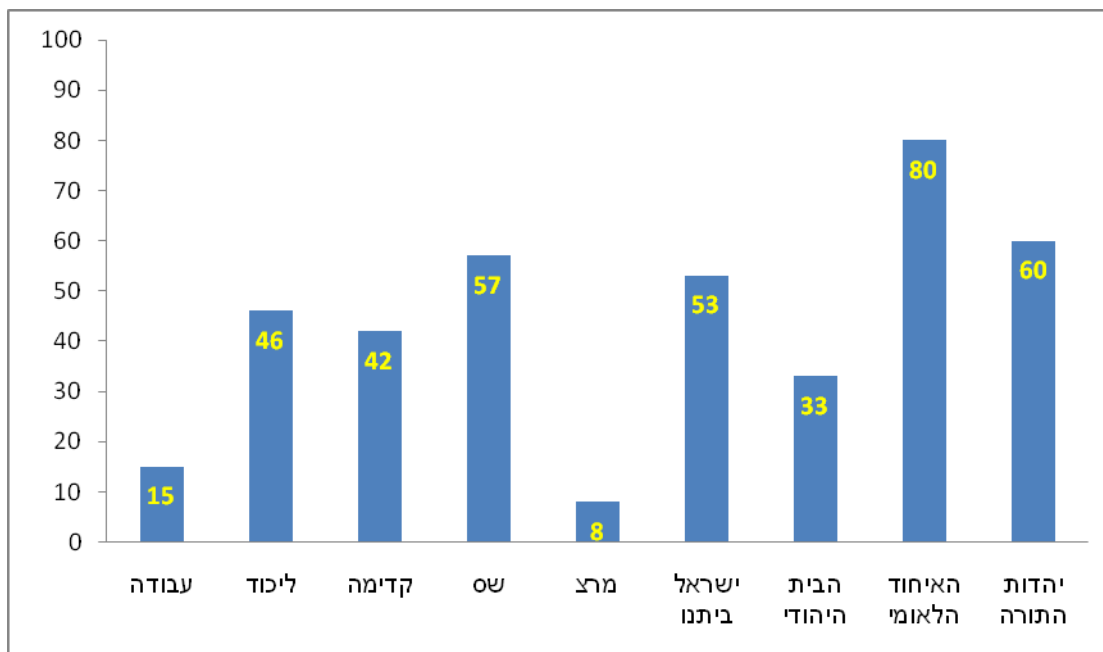


טור מדד המלחמה והשלום

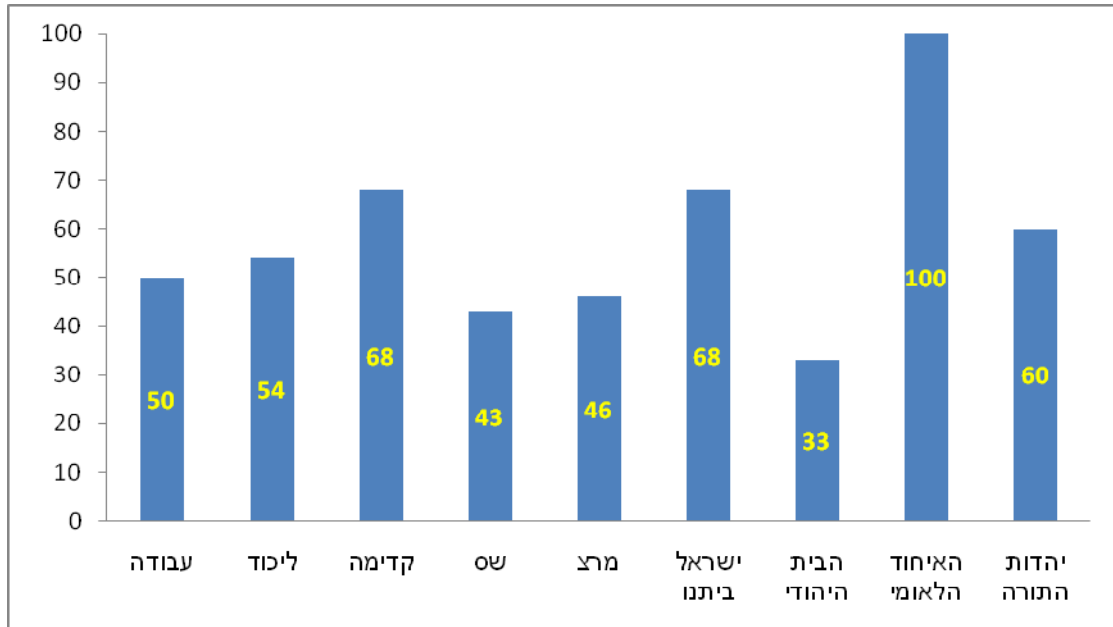
ינואר 2010

פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

הרוב בציבור היהודי (52%) מתנגדים לדעה כי מי שמבקר את מדיניות החוץ והביטחון של המדינה בחו"ל או באזורי גורמים בינלאומיים הוא בוגד. עם זאת, יותר ממחצית (57%) מסכימים לדעה כי במצב של סכסוך חיצוני, זכויות האדם חשובות פחות מאשר האינטרס הבטחוני-לאומי. אלה הם הממצאים העיקריים בסקר שערכנו על רקע הקמפיין של ארגון "אם תרצו" נגד הקרן החדשה לישראל על רקע הטענה כי ארגונים שהקרן מממנת, מסרו מידע "מפליל" לוועדת גולדסטון שעל בסיסו הגיעה הוועדה למסקנות חמורות בנוגע להתנהלות ישראל במבצע "עופרת יצוקה" ועל רקע הטענה של ארגון NGO Monitor כי ארגוני זכויות האדם והשלום ממומנים על ידי גורמים ממשלתיים אירופיים. כפי שמראה התרשים הבא, פילוח התשובות על פי הצבעה בבחירות האחרונות מראה כי ההבדלים בין מצביעי המפלגות השונות הם גדולים מאוד. כך, בעוד שמיעוט קטן בלבד בקרב מצביעי מרצ (8%) ועבודה (15%) חושבים כי מי שמוסר מידע לגורמי חוץ הוא בוגד, הרי שבקרב מצביעי האיחוד הלאומי ויהדות התורה יש רוב גדול הסבורים כי מדובר בבגידה.



באשר לעדיפות האינטרס הבטחוני על פני זכויות האדם במצב של סכסוך חיצוני, כאן ההבדלים בין מצביעי המפלגות השונות פחות חריפים ופחות שיטתיים על פני הרצף ימין-שמאל:



לאור ההנחה המקובלת כי צעירים הם יותר קיצוניים בעמדותיהם ממבוגרים וכי משכילים יותר מתונים יותר מלא-משכילים, פילחנו את התשובות לשתי השאלות הללו על פי גיל והשכלה. הפילוח העלה כי אי אפשר להצביע על הבדלים משמעותיים בעמדות קבוצות הגיל וההשכלה השונות. זאת הן בשאלת עדיפות האינטרס הלאומי-בטחוני על זכויות האדם בעת קונפליקט והן בשאלת תיוגו כ"בוגד" של מי שמסר מידע לגורמי חוץ, כמו ועדת גולסטון.

באשר למקור התרומות לארגוני השלום וזכויות האדם, מתברר כי כמו בבדיקה הקודמת, בנובמבר 2009, גם כיום, הציבור כמעט חצוי בדעתו בשאלה האם יש או אין הבדל האם התרומות מגיעות ממקורות פרטיים או מגופים ממשלתיים ובינלאומיים, עם יתרון קל למי שחושבים שאין הבדל (48% לעומת 40%). לעומת זאת יש רוב ברור (55% לעומת 34%) למי שסבורים שאין כל הבדל האם התרומות מחו"ל מגיעות מגורמים יהודיים או לא יהודיים.

פילוח הנתונים הללו על פי הצבעה לכנסת בבחירות האחרונות מראה כי אין הבדלים משמעותיים בין מצביעי המפלגות השונות כשמדובר בשאלה האם המקור החיצוני של התרומות הוא פרטי או רשמי. כשמדובר בהתייחסות לקבלת תרומות מארגונים יהודיים או לא יהודיים, מתברר כי רוב בקרב מצביעי המפלגות החילוניות והדתיות אינו רואה הבדל, אך – שלא במפתיע – בקרב ש"ס ויהדות התורה יש רוב ברור למי שסבורים כי קבלת תרומות מתורמים יהודים שונה מקבלתן מגורמים שאינם יהודים.

פילוח שאלות מקור התרומות יהודי או לא יהודי, רשמי או פרטי על פי גיל המרואיינים הראה כי בשני המקרים גילאי ביניים נטו לראות הבדל בתוך שני צמדי המקרים יותר מאשר קבוצות הצעירים ביותר והמבוגרים ביותר שלא ראו הבדל. פילוח שתי השאלות על פי השכלת המרואיינים הראה כי קבוצת ההשכלה הנמוכה ביותר (עממית ומטה) ראו הבדל בתוך שני מצדי המקרים יותר מאשר מי שהשכלתם גבוהה יותר.

עוד כדי לעמוד על הלך הרוח בציבור כלפי גורמי חוץ ועמדת ישראל כלפיהם שאלנו: "לאחרונה תקף שר החוץ, אביגדור ליברמן, את מדיניות סוריה ואת הנשיא שלה, בשאר אסאד, בצורה בוטה מאימת. האם אתה סבור שכשר החוץ של מדינת ישראל, הוא נהג באופן חכם או לא חכם?". רוב ברור – 57% סברו כי היה זה מהלך לא חכם, לעומת 29% בלבד שצידדו במהלכו זה של שר החוץ.

מדד המשא ומתן – למדגם הכללי 54.1, למדגם היהודי 51.3

מדד המלחמה והשלום ממומן על ידי "תוכנית אוונס ליישוב סכסוכים וגישור" באוניברסיטת תל-אביב והמכון הישראלי לדמוקרטיה. את הראיונות הטלפוניים ביצע מכון ב. י. כהן באוניברסיטת תל-אביב ב-8-9-10 בפברואר 2010, והם כללו 508 מרואיינים/ות, המייצגים את האוכלוסייה הבוגרת בארץ (לרבות יש"ע והקיבוצים). טעות הדגימה למדגם בגודל זה היא כ- 4.5%.